

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Umetniški: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslaste, preklicji, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zensitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 374.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—	1	20—

Pri morebitnem povzrašanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zadostno frankovano.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.
Poština plačana v gotovini.

Jugoslavija in Nemci.

V prvi številki nemške revije za gospodarstvo, umetnost in znanost »Die Wage« piše Hermann Wendel članek o »Jugoslaviji in Nemci«.

Njegov članek, ki stoji zaradi važnosti svoje vsebine na uvodnem mestu, se bavi z izvajanjem Frana Erjavca v »Popotniku« ter konstatira zlasti, da je omenjeni p'bec govoril v svojem spisu v prilog nemškemu jeziku, ki naj se pri nas ne guje in podučuje, ker je to jezik 80 milijonov ljudi z visoko kulturo in še večjo civilizacijo, s katerimi nas večejo sto in stoletne tradicije in s katerimi imamo skoraj 200 kilometrov skupne meje, ter konstatira našo staro razvado, ki je še bolj značilna pri nekaterih naših južnih sosedih, da vpletamo silno radi nemške besede v svoje razgovore in da so se te besede celo vtihotapile v pismo.

Herman Wendel pozablja pri tem, da gre edino le za grdo razvado, proti kateri se je boril naš narod že od nekdaj ter imel v tem boju že mnogo uspeha. Kjer te razvade še bujno cveto, bo treba ostre metle, da očistimo svoj jezik peg. Ta razvada gotovo ne more biti podlaga za gospodarsko sodelovanje obeh narodov, saj vidimo na primer v nekaterih srbskih pokrajinah, da se ljudstvo ne more otresti turških izrazov in vendar ne bo nikdo trdil, da je to ljudstvo odvisno od turške kulture.

Gotovo ima Herman Wendel prav, če konstatira, da nas gospodarski interesi precej navezujejo na severnega sosedu, pozablja pa ne sme, da mora biti ena naših prvih nalog, da se tudi na tem polju kolikor mogoče osamosvojimo in da moramo iskati svojih industrijskih dobaviteljev predvsem pri narodih, ki so z našim narodom v jezikovnem sorodstvu. Popolnoma pravilno je občutil ost, katera se kaže vedno bolj ostro proti državam antante zlasti zaradi tega, ker skuša le-ta svoje doneče besede o enakopravnosti malih narodov pretvoriti v nekako zaslužnjenje teh narodov tako, da ne bi smeli niti misliti z drugačnimi možgani, niti občutiti z drugim srcem, kakor antanta.

Carska ali boljševiška Rusija za nas doni oboje prijazno. Vstop

Rusije v tej ali oni obliki v vrsto odločujočih držav, vzbujajo pri nas upanje, da bo ena izmed bodočih ruskih vlad potegnila debelo črto skozi pogajanja v Saint Germainu, San Remu in Spai. Herman Wendel pravi nadalje, naj gradi službena politika in polslužbeno časopisje v Jugoslaviji še vedno antanti oltarje, ljudsko razpoloženje zahteva odločno, da se država odvrne od zapadnih velesil in v katerikoli obliki približa Rusiji. To pa razsvetljuje zopet iznova odnošaje napram Nemčiji.

Jugosloven si deli svet v države, ki žro in v take, ki so obsojene, da jih drugi požro. On vidi v nemškem narodu žrtev imperijalistične požrečnosti in nikakor ni glas vpjiočega v puščavi, če navaja beogradska »Republika« poleg Rusije tudi Nemčijo, Čehoslovaško, Rumunsko in Bolgarsko kot države, s katerimi mora Jugoslavija iskati skupne interesne stike in prijateljski sporazum. Če je Herman Wendel postavil Nemčijo med ogrožene države, je pozabil, da je nekoliko vrst višje citiral iz »Popotnika« besede, da je naš narod prepričan, da namerava nemški narod v bodočnosti igrati še veliko vlogo v svetovnem koncertu. Zato ni popolnoma pravilno, da bi hotel naš narod iskati zaslonbo pri nemškem narodu, o katerem ve, da mu nikdar ne bo prijazen, kakor hitro se mu povrnejo moči. Nasprotno smo prepričani, da bo nemška eks-panzivnost, kateri bo s strani Anglije, Francije, Italije in Amerike zaprta pot v široki svet, iskala svoje žrtve na jugu in na vzhodu. Za sedaj so morda njegove besede precej upravičene, v bodočnost pa moramo gledati s popolnoma drugimi očmi. Res je nadalje, kar trdi v svojem članku, da je temeljno razpoloženje med Jugoslovenci danes naperjeno proti velekapitalističnim državam, ker nimajo te nobenega razumevanja naših življenjskih potreb in da je Jugosloven največji sovražnik imperijalistične politike.

Popolnoma pravilno spoznava, da so nas te države prenegosto golufale, da bi mogli še kdaj sestiti na lim njihovih fraz. Zato pa je takisto kaj malo upravičeno, če že danes gotovi nemški krogi računajo z njegovim življenjem kot aktivno nemške zunanje politike. Zdi se sicer še danes, kakor da bi stali še vedno v taboru antante, toda naša sulica je povezana in pripravljeni smo, da krenemo drugo pot, kakor ji želi veleposlaniška konferenca v Parizu. A kaj potem? Eno je gotovo, da ni nobene poti, ki bi nas vodila do objema z Nemci. Široka cesta nas vodi v malo antanto, ki pa bo jez ne toliko proti Madžarom, kakor proti nemškemu prodiranju.

Pismo iz Prage.

Praga, sredi oktobra.

Komunistični prevratni poskus v Bratislavi se je končal precej hitro in neslavno, vsled pravočasnih protikorakov s strani vlade. Neuspeh tega poskusa ni imel za posledico samo, da je stavka z velikim krikom započeta, počasi odnehavala, marveč, da se je delavstvo obrnilo tudi proti provzročitelju stavke. Popolnoma končana je bila stavka 9. t. m. Kako se je tu delalo, se vidi že iz tega, da je bilo samo v sredo v samostanu usmiljenih bratov nastanjenih 75 oseb, ki so državi skrajno nevarne, med njimi terorist Ujalyz, kateri je bil dal lansko leto pred parlamentom v Pešti za časa vstaje postreliti 200 oseb in je bil baže udeležen tudi pri zavratnem umoru carske rodbine v Jekaterinburgu. Danes se je zopet nahajal v Bratislavi, da bi tudi tam provzročil podobna grozodejstva.

Spor med desnico in levico v socialno demokratski stranki se razvija dalje. Komunistični člani so ustanovili svoj klub, ki šteje 18 članov ter je njega predsednik poslanec Teska, podpredsednik pa sta Skalčik in Burian. Klub je izdal pri prvem svojem zborovanju proglas, v katerem pravi, da zavzema opozicijsko stališče. Odločeni so storiti vse, da bi odgovorila politika delavskih poslancev volji delavskih mas, da bi bila razredna, nekompromisna, bojna in da bi se pretvorila čehoslovaška republika v čisto socialistično republiko.

Med tem se vrše sodne obravnave naprej. »Rudemu Pravu« je bilo prepovedano, da si nadevije naslov »Večernik Rudeho Prava« ter se imenuje sedaj »Rude Pravovečernik«. Drugi spor gre za imovi-

njegov životopis in sliko, a marsikomu je ta spisnik ostal neznan, marsikdo ga je prezrl.

Kocen se je rodil 24. januarja 1821 v Hotinjah: bil je duhovnik. Po raznih kanlanskih službah je postal gimnazijski profesor v Celju, Ljubljani, Gradcu in Hernalsu pri Dunaju, kjer je umrl 1871. — Gotovo je naša narodna dolžnost, da proslavimo spomin tega rojaka, nčenjaka. Včasih so se prirejale podobne proslave z vzdavanjem spominskih plošč na rodnem domu. Nekateri so se posmechovali skromnosti teh proslav, a vendar so imele velik pomen. Seznanjali so prosti narod z zaslužnimi moži in budile narodni ponos in narodno zavest.

Tako boše torej 1921 donese štiri obletnice: jedna nas spominja smrti slavnega in mogočnega moža, ki je tako pomembno posegel v usodo našega naroda: pri Napoleonovi proslavi smo opravičeni in poklicani v hvaležno sodelovanje.

Druga nas spominja dogodka, vsled katerega je naša taktar malo in neznatno mestce zaslovelo po svetu ter postalo znano širom raznih narodov. Videlo je taktar v svoji sredi mnogo vladarjev, velikašev in odličnjakov in bilo torišče njihovih razveseljevanj in zabav.

Tretja nas spominja prve uprizoritve opere, ki je izrednega vpliva na muzikalno življenje in ki je tudi pri nas vplivala.

Četrta pa moža učenjaka in strokovnjaka, znanega širom sveta — moža Slovenca. Severin.

no socialno demokratske stranke. Tožbo je vložil dr. Meissner, kot zastopnik izdajatelja »Prava Lidu«. Včeraj se je začela razprava, v kateri je zastopnik obtoženih dr. Kalabis izvajal, da obtoženci niso prav nič kršili družbenih pravic med tem ko je dr. Meissner dokazoval, da obstoja kršenje pravic družbe že v tem, da so zabranili odtisk člankov za »Pravo Lidu« in v tem, da izhaja danes »Rude Pravo« v prostorih »Prava Lidu«. Razprava se nadaljuje.

Tako se levica in desnica čehoslovaške socialne demokratske stranke vedno bolj oddaljujeta druga od druge in propad se vedno širi, dasiravno ne manjka poskusov, da bi se obe krili zopet združili. Prišlo je do kompromisa med nemškimi socialnimi demokrati na njih shodu v Karlovih varih, med češkimi socialnimi demokrati pa kompromisa ni mogoče doseči. Vendar tudi pri Nemcih ni pričakovati, da bi bil kompromis trajen, ker so najbolj sporne zadeve ostale nerešene. Zlasti ni prišlo do sporazuma glede razmerja napram tretji internacionali v narodnih zadevah.

Letos meseca januarja ustanovljena čehoslovaška cerkev, ki ima danes že 300.000 pripadnikov, se pripravlja, da pristopi k združenju srbski pravoslavni cerkvi, čuteč po-

trebo, da se odloči od zapadne nemško-rimske cerkve in se vrne k slovanski cerkvi. O zadevi se je govorilo že ob priliki poseta škofa Dostiteja v Pragi. Izročil mu je bil memorandum in kakor se poroča sedaj, bo prišlo prav gotovo do spojitve. Čehoslovaška cerkev zahteva za sebe gotovo samoupravo. Tudi zahteva čehoslovaško bogoslužje, možnost ženitve za duhovnike in posvečenje tudi za vdovce, vršitev obredov po dosedanjih predpisih in le polagoma prehod k obredom srbske cerkve, omogočenje pohanjanja čehoslovaških duhovnikov na pravoslavno fakulteto v Beogradu itd. Nadalje prosi čehoslovaška cerkev, da naj se pošlje v Prago biskup Dostitej, ki bi organiziral čehoslovaško cerkev. Nesporno je, ako pride do te spojitve obeh cerkev, da bo imelo to važen pomen za nadaljne razmere obeh narodov ter se bo znatno poglobila čehoslovaško-jugoslovenska vzajemnost.

Iz Pariza poročajo, da dobi Praga važen in zelo ljub obisk. Na štirimesečni oddih pride v Prago eden največjih in najzaslužnejših prijateljev čehoslovaškega naroda, znan historik Arnošt Denis. V Prago namerava priti še pred 28. oktobrom, da bi se mogel udeležiti proslave druge obletnice narodnega praznika. J. K. S.

Frankovske mahinacije proti zagrebškemu Sokolu.

Zagreb, 18. oktobra.

Ze dolgo je bilo opažati pri zagrebškem Sokolu subverzivno gibanje, vprizorjeno od mračnih elementov, katerim ni šlo v račun ujedinjenje sokolskih društev v Zagrebu in edinstvena jugoslovenska sokolska organizacija, katere pač niso mogli preprečiti, zato pa so skušali vsaj zagrebško organizacijo razbiti. Sedaj so smatrali, da je prišel ugoden čas, da se lotijo zagrebškega Sokola in da v njem razbijajo slogo.

Dr. Milan Dečak (hrvatska zajednica), dr. Vladimir Maček (Radičevac), dr. Matko Mintas, Dragotin Oršanić in Ante Tolovic (Frankovci), so zahtevali v družbi še več drugih tovarišev, da naj zagrebški Sokol skliče izredno glavno skupščino. Utemeljili so to svojo zahtevo s trditvijo, da sokolsko društvo v Zagrebu ni kos svoji nalogi in da vrši protisokolsko in protislovensko propagando s tem, da je uvedel med svoje javne vaje simbolične proste vaje, ki naj bi predstavljale osvobodjenje in ujedinjenje našega naroda ter da te proste vaje prikazujejo našo osvobodilno vojno, borbo naše vojske proti združenim neprijateljem, kar ima »protislovensko in protisokolsko tendenco«, ker predstavljajo tudi borbo proti Bolgarom. V drugi vrsti se pritožniki zgražajo nad tem, da se prirejajo javne vaje tudi po vojaških za vojskovalstvo ter se s tem »profanira sokolska misel in uvaja militarizem v Sokolstvo«. Končno se pritožujejo, da se razsipa društvena imovina in da se rod v društvo zanamirva. Zato zahtevajo izredno glavno skupščino, da se izreče upravnemu odboru nezaupnica.

Jasno je, da so s to svojo zahtevo hoteli pritožniki prikriti samo prave razloge, ki jih niso mogli navesti in da so hoteli samo razbiti edinstvo Sokola ter zopet uvesti separatistična društva, s katerimi so nameravali nadaljevati svojo mračnjaško politiko.

Upravni odbor se je uklonil zahtevi ter sklical za večer izredno glavno skupščino. Na to skupščino so prišli ljudje, od katerih mnogi niti pojma niso imeli o sokolstvu, ter so se izdajali samo za Sokole, ne da bi bili kdaj člani kateregakoli sokolskega društva. Ti ljudje so bili svojim voditeljem v svoji naivnosti nasledili ter so hoteli razbiti sokolsko organizacijo. Izredni občni zbor je otvoril starosta dr. Lazar Mazura ob pol 10. dopoldne. V svojem otvoritvenem govoru je naglašal, kako je upravni odbor prevzel vodstvo, ter da je vsa čas strogo pazil na to, da se goji sokolska misel in slovanska vzajemnost. Upravni odbor je vedno gle-

dal na to, da se iz sokolskih vrst elimfira vsaka politika, ker je bil prepričan, da je sokolstvo dolžno ostati izven politike kot obče narodna svetinja. Poročal je na to tajnik Mužetič ter je prišlo med njegovim poročilom do hrupnih prepirov med posamnimi skupinami. Tajniško poročilo je bilo vkljub temu overovljeno. Tajnik upravnega odbora dr. Mrvoš je podal nadaljnje poročilo, ki je bilo odobreno z veliko večino. Poročal je, kako je na neki seji dr. Dečak govoril proti prostim vajam o osvoboditvi in ujedinjenju, ker je baže ena točka v tej prosti vaji naperjena proti Bolgarom. Poročilo blagajnika Toše Janjanina je bilo tudi sprejeto in odobreno, enako tudi poročilo revizije.

Na to se je dvignil dr. Dečak, ki je med življenjem in ogorenjem večine navzočih kritiziral delo odbora, češ, da je protivno sokolskim principom in da hoče nekaj članov z militarističnimi tendencami terorizirati vse Sokolstvo. Prišlo je do burnih protestov in do silne buke. Klici: »Dol z Dečakom! Ven s Frankovci!« Dr. Dečak nadaljuje, da je kršil Sokol v Zagrebu sokolsko idejo tudi s tem, da se je udeležil sokolskega zleta v Pragi in sokolskega sabora v Novem Sadu, kar je bilo nasilje nad vsem Sokolstvom. (Silan hrup.) Pravi, da je hotel sokolski sabor v Novem Sadu samo uničiti Zagreb. (Silno ogorenje). Dr. Dečak nadaljuje, da je bil hrvatski Sokol zastopan v vseslovenskem sokolskem Savezu, da pa današnje društvo ni več upravičeno, da bi bilo v Savezu še nadalje. Savez je namreč izdal prepoved, da se nikdo ne sme udeležiti sokolskega zleta v Pragi in navedel za to tudi razloge. (Silan hrup.)

Dr. Mazura vzame dr. Dečaku besedo, ki je izzvalo veliko odobravanje pri večini in velik hrup pri razdiralcih.

Končno se je dvignil dr. Lazar Car, viharno pozdravljen od navzočih, ter izvajal, da to razpravljanje ne vodi do cilja. Namen vsega rovarjenja je izkonstruirati v Sokolstvu dve skupini, tako da naj bi bili na eni strani Srbi, na drugi strani pa Hrvati. Toda v Sokolstvu ne sme biti prostora za separatizem. V resnici sta se pokazali samo dve grupi in ti sta skupina Frankovcev in skupina Jugoslovenov. (Viharno odobravanje, klici: proč s Frankovci, proč s avstrijskimi strašili!) Besede dr. Lazar Carja utonejo v silnem hrupu.

Čez nekaj časa je moral dr. Mazura prekiniti zborovanje, ki se je na to nadaljevalo ob 4. popoldne. Na popoldanskem zborovanju je govorila gđica. Krnič o prostih vajah, predstavljajočih

Štiri stoletnice.

Leto 1921 nam donese štiri stoletnice, na katere se mi zdi umestno, opozoriti že zdaj.

I. 5. maja 1921. je umrl v vjetništvu na otoku Sv. Helene Napoleon I., premagovalec in gospodovalec Evrope. Brez dvoma je bil jeden najgenijalnejših mož, kar jih pozna zgodovina. Slavjen vojskovodja in bistroumen politik, je dvignil Francoze v prvi, gospodujoči narod na kontinentu, in sebe posadil na prestol tega naroda. Ob stoletnice njegove smrti se ga bomo Slovenci spominjali s častjo in hvaležnostjo. Saj je zavladal tudi našim krajem, saj je dvignil naš narod in nam donesl če tudi kratkotrajno, zjedinenje in svobodo. Seveda ni storil tega iz ljubezni do našega naroda, temveč vsled ciljev svoje politike — a da je prvi našemu jeziku priznal veljavo v šoli in uradu, tega mu nikdar ne smemo pozabiti, zato mu moramo biti vedno hvaležni. Tedaj je nastopilo res svitanje, tedaj je zažarela ona zarja, ki je obečala lepšo prihodnost. Po Napoleonovem padcu je prišel naš narod vnovi v staro sužnost, iz katere se je rešil šele sedaj. Šele sedaj se je, v večji in popolnejši obliki, izvršilo združenje jugoslovenskega naroda, ki boše trajno in ki bo dovelo ta narod do polne veljave v Evropi. Primerno bi bilo, da se spomin stoletnice Napoleonove smrti dostojno proslavi med našim narodom, da se prirede povsod predavanja, ki naj narod pouče o zgodovinskem pomenu tega veluma.

II. 1921 je tudi stoletnica, kar je Metternich sklical vladarje na kongres v Ljubljano. Ta stoletnica je nam bolj lokalnega pomena. Naš izborni pripovedovalec dr. Ivan Tavčar je sicer v »Ljubljanskem Zvonu« podal že obširen zgodovinski roman »Izza kongresa«, vendar menim, da bi ta doba tako zgodovinarjem kakor lenoslovcem nudila še obilo gradiva, ter nam morda stoletnica prinese kak primerne študije in spise. Saj se naša domača zgodovina nikakor še ni dovolj preiskala in tudi historični romani se še niso prežvečili.

III. 18. junija 1821 je bila v Berlinu prva predstava Weberjeve opere »Carostelec« (Der Freischütz). To delo je velepomembno v glasbeni zgodovini. Udomačilo se je po vseh svetovnih odrih in peva se še danes ter povsod uspeva veled svoje melodičnosti in glasbene krasote. — Tudi na slovenskem odru v Ljubljani se je peval opevano v raznih sezonah ter vedno dosegel velik uspeh.

IV. 1921 slavimo stoletnico rojstva Blaža Kocena (Kozenn). Komu izmed izobražencev je to ime neznan? Njegova geografija je bila dolgo vrsto let učna knjiga po vseh avstrijskih srednjih šolah; njegov atlant je priznan kot najboljši in se rabi še sedaj (predelan) tudi v naših šolah (v hrv. izdaji). Na tisoče in stotisoče se je učilo po njegovih delih.

A malokomu je znano, da je ta mož, ta odlični šolnik — bil Slovenec in to ne le po rodu, temveč tudi po mišljenju. »Dom in Svet« je sicer 1898 prinisel

osvobodjenje in ujedinjenje, pobijala trditve o protibolgarski tendenci teh vaj ter končala, da Bolgari tudi v najhujših časih niso našli srca za brate, vsled česar ne zaslužijo, da bi padli pred njimi na kolena. Apelirala na brate in sestre, da naj ne rušijo edinstva.

Slovenec Macher je izjavil, kako je jugoslovensko Sokolstvo pohitelo na bojno polje, da se bori za edinstvo in svobodo. Sedaj moramo za žalostno konstatirati, da tega edinstva v samih sokolskih vrstah ni. Še nismo popolnoma svobodni, zato je najnujnejša potreba, da tudi še nadalje delamo z vsemi svojimi silami za osvobodjenje svojih, do danes še neosvobojenih bratov. Žal, se je vrnilo tudi v sokolske vrste tako nesporazumljenje, ki izhaja izlasti iz postopanja Frankovcev. (Burno odobravanje je kazalo soglasje večine zbora z izvajanjem brata Macherja.)

Dr. Mazura je odgovarjal sklicateljem glede Hoffmanovih prostih vaj,

da so bile pregledane in odobrene od Sokolskega Saveza in da so se te odobritvi podvržle vsa sokolska društva tudi zagrebški Sokol, kakor je to zahtevalo od njega disciplina. Proti odboru ni bilo podano ničesar konkretnega. Odgovarja na očitanja, ki so jih vrgli mrčni elementi v svet ter izjavi končno:

Delo odbora je vsakemu znano, on ni nikdar dovolil, da bi se zanašala v sokolske vrste politika. Odbor je delal vedno po svoji najboljši zavesti v zmislu sokolske dolžnosti.

Pred glasovanjem je hotel dr. Dečak še enkrat govoriti, a mu je Sokolstvo z nepopisnim hrupom to onemogočilo. Glasovanje je bilo okrog 9 ure končano. Rezultat glasovanja še ni točno znan, čuje pa se, da je opozicija dobila 8 glasov večine. To bi pomenjalo toliko, kakor da je nastal razkol v zagrebškem Sokolu.

Politične vesti.

== Pred volitvami. Zadnje nedelje se je vršilo po Hrvatskem mnogo volilnih shodov demokratske stranke. Tako se je vršil volilni shod za Križevački okraj, vršil se je v Grubišnem priju sestank demokratske stranke, nadalje shod v Križevcih, na katerem je govoril Wilder, shod v Koprivnici, sestanek v Slatini dne 14. t. m. na to 15. t. m. velika skupščina demokratske stranke istotam in 16. t. m. skupščina v Orohovici 18. t. m. pa v Našicah. V Bečkovaru se je vršil v nedeljo velik sestanek demokratske stranke, na katerem so se storiili sklepi glede organizacije volilne borbe ter se je konstatiralo, da stoji velik del naroda za demokratsko stranko. Organizacija demokratskih pristavov v Sisku in okolici dobro napreduje. V nedeljo je bil v Sisku velik shod, na katerem je govoril tudi bivši veliki župan dr. Matija Lisčan, ki je razvijal program demokratske stranke za kandidata je bil predlagan in soglasno sprejet dr. Ivan Blažeković, zdravnik v Sisku. Za rudniški okraj je kandidat demokratske stranke minister Drašković.

== Osebnosti interesi gredo radikalno pred državnimi interesi. Beograd, 18. oktobra. V političnih krogih se živahno komentira dejstvo, da je dr. Ninčić odločil udeležiti se pogajanja z Italijo, ker je to proti njegovim interesom in interesom radikalne stranke in sicer zato, ker bi v tem slučaju ne mogel kandidirati, oziroma bi njegova kandidatura ne imela mnogo izgleda na uspeh. Zatrjuje se, da se bo namesto dr. Ninčiča udeležil pogajanja z Italijo finančni minister Kosta Stojanović, ker je potrebno, da je navzoč kak minister te stranke. Dr. Ninčiču se še do danes ni posrečilo zagotoviti si poslanskega mandata v svojem okraju. Zatrjuje se, da boče kandidirati v Vojvodini, a ga tam močnejši radikali odklanjajo.

== Pribeževanje v Korenici. Korenica, 18. oktobra. V Korenici v Liki je imel minister Svetozar Pribežević veliko volilno skupščino. Dospel je tja dne 17. t. m. ob 10. dop. v spremstvu dr. Eda Lukinčiča, ministra na razpoloženju. Njegov sprejem je bil triumfalen; 6 km pred Korenico ga je čakala konjenica koreniških prebivalcev in spremila ministra v kraj, ki je bil ves v zastavah. Postavljen je bil tudi slavolok in čakalo ga je veliko število domačega prebivalstva. Ob 11. dopolne se je pričelo zborovanje, kateremu je predsedoval kmet Vučadinović. Svetozar Pribežević se je v svojem programatičnem govoru zavezal za popolno državno edinstvo, nastopal tudi proti vsaki pokrajinski avtonomiji ter zahteval tudi radikalno rešitev agrarnega vprašanja. Občinstvo mu je sledilo z veliko napetostjo ter je njegova izvajanja burno odobraval. Bivši minister dr. Lukinčič je govoril o pomenu volitev. Ljudstvo je odneslo Pribeževića na stanovanje. Zvečer je bil kraj žurniran. Po zborovanju je plesalo ljudstvo narodno kolo. Oduševljenje za demokratsko stranko je v vsem okraju, ki šteje 3000 glasov, veliko.

3. Občinske volitve v Srbiji. Beograd, 18. oktobra. V nedeljo so se vršile v južni Srbiji, kjer se svojčas zaradi nemirov in albanskih upadov niso mogle vršiti občinske volitve. Dosedanji žid teh volitev je podal za demokratsko stranko večino v Strugi, Peči in Djakovici.

== Demokratski zbor. V nedeljo, dne 24. t. m. se bo vršila v Zagrebu skupščina demokratske stranke, katere se bo udeležil tudi minister za notranje zadeve Milorad Drašković. Govoril bo o pomenu volitev za konstituanto.

== Pooblastilni zakon. V soboto popoldne je razpravljali ministrski svet o naredbi o »redu i radu« ter o pooblastilnih, katere naj da vladi narodno predstavništvo. Naredba o čuvanju javne varnosti in reda, za katero zahteva vlada pooblastil od parlamenta, bi imela vsebovati samo osnovna načela, katere bi se s posameznimi odredbami specifičirala. Posebno obojeza so pooblastila glede zatiranja hajduštva. Vlada zahteva odobrenje za ustanovitev sodišč »dobrih ljudi«. Ta sodišča bi se imela brigati za zapuščeno dečo. V borbi proti draginji se uvedejo kazni do 5 let. Posebne odredbe so izdane proti propagandi, ki merijo na to, da se nasilno izpremeni današnji državni in družabni red. — d

== Predlog dr. Smolake za skupni nastop dalmatinskih strank pri volitvah v konstituanto. »Novo Dobro« v Splitu priobčuje 13. tm. predlog dr. Smolake za skupni nastop dalmatinskih strank pri volitvah v konstituanto. Predlog obsega naslednje točke: I. Imala bi se istaš zajedniška kandidatska lista od strane Jugoslovenske Demokratske Stranke (JDS), Jugoslovenske

Pučke Stranke (JPS), Narodne Radikalne Stranke (NRS), Težakog Saveza (TS) i Vanstranačke Grupe Nezavisnog Gradjanstva (VG.). II. U toj zajedničkoj listi imali bi biti izneseni kao kandidati na prvih pet mesta po jedan član od svake grupe. Pod prvih pet mesta podrazumevaju se prvo, drugo, treće i četvrto kandidatsko mesto u općoj listi i mesto prvog kvalifikovanog poslanika. III. Na slijedeća četiri kandidatska mesta, t. j. na peto, šesto i sedmo u općoj listi i na drugo kvalifikovano, imao bi doći po jedan svake od ove četiri grupe: JDS, JPS, TS, VG. IV. Poslednja dva kandidatska mesta (osmo i deveto) u općoj listi i dva mesta zamjenika kvalifikovanih kandidata podijelila bi se prema odluci Središnjeg Izbornog Odbora. V. O kandidaturama i o redu kandidata imao bi konačno da odluci Središnji Izborni Odbor, u kojem bi svaka grupa bila zastupana po jednom predstavniku. Ovaj bi odbor imao da pod gornjim pogodbama sastavi definitivnu kandidatsku listu, u sporazumu s odnosnim političkim grupama i s obzirom na želje pojedinih kotara, koliko je god jedno i drugo moguće, ali pazeci najviše na to da budu kandidati ljudi sposobni i nekompromitovani. — K tem točkama dodaje dr. Smolaka: Ako se izbori ovako obave, naša će pokrajina dati i ovaj put dokaz političke zrelosti i njene će predstavničke u Ustavotvornoj Skupštini zapasti lijepa i za Državu korisna uloga. U protivnom slučaju, to jest ako bi se oko ovih izbora razvila borba između narodnih stranka, naročito ako bi oživjela kobna utakmica srpsko-hrvatska, teško bi stradala opća stvar, a ni pojedine stranke ne bi bile na dobrotu, jer teško da bi i jedna dobila više poslanika nego li ih po predloženoj sporazumu mogla imati. Ako li dakle dodje do borbe, ona ne će imati pravoga smisla, a uzrok joj može biti samo stranačka mržnja i onaj pogubni stranački duh, koji je, podređujući interese države interesima stranke, već dosad toliko zla zadao našoj državi. Protiv toga otrova dužni su da složnu ustanu svi rodoljubni elementi u pokrajini, kojima je u ovom sudbonosnom času interes Države preči od svakoga drugoga. — »Život«, glasilo dalmatinskih demokrata, piše istega dne, da je bil dr. Smolaka pred odhodom povsem drugačen napram demokratski stranki kakor je po prihodu domov ter da se hoče v svojih nastopnih številkah pobaviti obširneje z izvenstrankarstvom dr. Smolake.

== Razprava proti črnogorskim dezertjerem. Sodna razprava glede dezertjerjev traja dalje. Obtoženci poudarjajo, da so jih zapeljali njihovi brezvestni voditelji, ki so zatrjevali, da bo Srbija zlostavljala Črnogorce in da so z njimi bivši generali kralja Nikite. Vsi preklinjajo zapeljivce, trdeč, da so vsi za narodno edinstvo in da se niso borili za bivšega kralja Nikito. Izjavljajo nado, da jih bo novi državni red sprejel kot svoje zveste člane. Ta razprava odpira oči številnemu prisotnemu občinstvu, ki se čudi, zakaj ne sedijo zdaj na obtožni klopi kot podpihivalci tudi vsoki civilni in vojaški dostojanstveniki, ki so v Neuillyju varali vladu, v deželi pa narod. Govor braniteljev se pričakuje nestrpno. — d

== Pogajanja z Italijo. Kraj direktnih dogovorov z Italijo še ni določen. Na vsak način se bodo pogajanja vršila na železniški progi Benotke mimo Rimca.

== Poset Take Jonesa v Beogradu. Dne 17. t. m. je posetil ministrskega predsednika dr. Vesnića romunski poslanik Amandi. Njegov poset je v zvezi s prihodom Take Jonesa. Zdi se, da sta govorila o mali ententi. Take Jonescu pride v Beograd 4. novembra.

== Italijanska vojska pripravljena za pohod v Avstrijo. »Gazzetta del Popolo« v Tridentu poroča, da je pripravljeno 20.000 italijanskih vojakov za pohod v Avstrijo, ako bi prišlo pri volitvah v narodno skupščino do boljševiških nemirov. Antanta bi dovolila najbrže tudi Mađžarom, da bi udrl v Avstrijo v takem slučaju.

== Petdesetletnica francoske republike je bila proslavljena 11. t. m. na slovesen način po vsej državi. Najlepa je bila proslava umevno v Parizu. Urna s srcem Gambette je bila pripeljana iz Elizeja v Pantheon v spremstvu veteranov iz leta 1870, invalidov iz velike vojne in strot po padli junaki. Praproci vseh francoskih polkov, prinešeni v Pariz, so defilirali pred predsednikom. V Pantheonu je govoril samo Millerand. Tisočglavi zbori so peli slavju primerne pesmi. Vsa prireditve je imela značaj globoke svečanosti.

== Francozi in združitev Avstrije z Nemčijo. »Tempe« piše v članku o združitvi Avstrije z Nemčijo: Francija tega sklepa ne bo trpela, ker bi bilo s tem evropsko ravnotežje znova uničeno. O kakoli novi dobi nemško-francoski odnosljaj ne more biti nobenega govora. Vsa tozadevna dunajska upanja so brezpredmetna.

== Vojaška dolžnost v Franciji. Nova vladna zakonska osnova o vojaški dolžnosti vsebuje te le glavne točke: Službena doba se zmanjša na dve leti. Izpolnjevanju vojaških

dolžnosti je podvržen vsak možki do tridesetega leta, in sicer dve leti v aktivni službi, 18 let v rezervi in deset let v domobranski vojski. Službena aktivna doba letnika 1920 še ni določena.

== Novi predsednik čilske republike. Agencija Havas poroča iz Santiaga de Chile, da je bil na kongresu imenovan Arturo Alessandri za predsednika republike, in sicer za dobo 1920—1924. Novi predsednik je star 52 let.

Telefonska in brzojavna poročila.

VOLITVE V AVSTRIJI.

— Dunaj, 19. oktobra. Končni rezultat volitev v avstrijski parlament je pokazal popolnoma drugačen izid, kakor so ga pričakovale vse stranke. Nepričakovani uspeh so prinesle volitve krščanskim socialcem, med tem ko so socijalni demokrati silno nazadovali. Dobili so krščanski socialci 77 mandatov. Pridobili 14 mandatov; socijalni demokrati so dobili 63 mandatov, za 6 manj kakor dosedaj. Velenemci so dobili 18 mandatov, za 6 manj kakor dosedaj, 1 mandat je odpadel na meščansko delavno stranko ter je pripadel ta mandat bivšemu zunanjemu ministru Otokarju Czerninu. 15 mandatov pride še do razdelitve na podlagi državne liste iz ostanka po razmerju oddanih glasov. Nadalje je treba izvršiti še volitve na Koroskem, pri katerih bodo socijalni demokrati najbrže tudi utrpeli izgube. Volitev se je udeležilo več žensk kakor možkih. Socijalni demokrati na Dunaju so izgubili okrog 90.000 glasov. Oni niso več najmočnejša stranka, marveč so najmočnejši krščanski socialci. Pod temi okoliščinami nastopa vprašanje, ali bo še mogoča koalicijska vlada. Pod prvimi vtiskom izida volitev izjavlja »Arbeiter Zeitung«, da socijalno demokratska stranka v Avstriji sedaj nima več dolžnosti sodelovati pri vodstvu državnih poslov in da je sedaj odprta pot za brezobzirni razredni boj. Zdi se, da izključuje »Arbeiter Zeitung« možnost nove koalicije. Krščanski socialci na »Reichspost« pa piše precej zmerno. Če tudi konstatira, da je rdeči val zlomljen. Značilno je, da izjavlja »Reichspost« glede volitev v parlament, da njih izid ne oprošča socijalnih demokratov dolžnosti sodelovati pri državnih poslih. Tako se krščanski socialci očitno izjavljajo za novo koalicijsko vlado.

— Dunaj, 18. oktobra. Od 151 mandatov za narodni svet je bilo po predloženih uradnih rezultatih doslej izvoljenih 57 socijalnih demokratov, 71 krščanskih socialistov, 12 velenemcev, 3 pristajač kmetске stranke in 1 pristajač meščanske delavske stranke. Manjka še poročilo o izidu volitev v Krensu, ki ima 8 mandatov. K tem mandatom pride še 9 mandatov iz Koroske, kateri bodo do tedaj, da se izvedejo volitve, zastopani po dosedanjih poslancih. (4 socijalni demokrati, 3 krščanski socialci in 2 velenemci). Razen tega se na podlagi ostalih glasov razdeli še 15 mandatov med stranke, ki prihajajo v poštev. Po teh, do sedaj ugotovljenih rezultatih izgube socijalni demokrati šest in velenemci tudi šest mandatov, od katerih sta dva pripadla od njih odcpljeni kmetiski stranki. Judovski nacionalisti in Čehoslovaki so izgubili vsak po en mandat. Krščanski socialci so pridobili 12 mandatov. Bivši južno-tirolski in južno-stajerski mandati, po številu 10, niso prišli v poštev. Med izvoljenimi socijalnimi demokrati je omeniti državna tajnika dr. Rennerja in Hanuscha, dalje tudi Friedricha Adlerja, med krščanskimi socialci državnega tajnika Mayra in predsednika Hanuserja, med velenemci predsednika Dinghoferja.

— Dunaj, 17. oktobra. V dunajskem volilnem okraju I. do VII. je bilo izvoljenih 28 socijalnih demokratov, 16 krščanskih socialistov, 3 velenemci in 1 pristajač meščanske delavske stranke (Otokar Czernin). Socijalni demokrati izgube 4 mandate, krščanski socialci pridobijo 5 mandatov. Velenemci pridobijo 1 mandat dočim izgube židovski nacionalisti in Čehi po 1 mandat. Med izvoljenimi so predsednik Seitz, državni tajnik dr. Deutsch, dr. Ellenbogen, državni tajnik Heindl, državni podtajnik Glöckl, državni podtajnik Resch in nižjeavstrijski deželni glavar Sever.

— Gradec, 18. oktobra. V zgornje Stajerskem volilnem okraju so bili v narodno skupščino izvoljeni 4 socijalni demokrati, med njimi Arnold Eisler, 2 krščanska socialca, med njimi poslanec Scholswohl, in 1 pristajač kmetске zveze.

— Gradec, 18. oktobra. Pri volitvah v stajerski deželni zbor je bilo izvoljenih 30 krščanskih socialistov, 22 socijalnih demokratov, 8 velenemcev in 6 pristavčev kmetске zveze, 4 mandati se zasedejo kasneje. Med izvoljenimi so dr. Krščansko socialne stranke deželni glavar prof. dr. Rintelen, deželni poglavar dr. Ahner, od socialno demokratske stranke deželni poglavar Pongratz in župan Muchitsch, od velenemške stranke odvetnik dr. Dantine, od kmetске zveze deželni poslanec dr. Klusemann.

— Dunaj, 18. oktobra. Izid volitev v narodno skupščino, ki so se izvršile brez imenovanja vrednih incidentov, je po dosedanjih poročilih naslednji: 51 socijalnih demokratov, 62 krščanskih socialistov, 12 velenemcev, 1 poslanec kmetске stranke in 1 poslanec meščanske delavske stranke (Otokar Czernin). Krščanski socialci so pridobili 11 mandatov in sicer 6 socijalnih demokratov, 3 od velenemcev, 1 od Čehov in 1 od židovskih nacionalistov. Komunisti so dobili na Dunaju vsega skupaj 14.158 glasov, mandata pa niso dobili nobene. Poleg tega so velenemci izgubili 1 mandat v korist kmetiski stranki, ki se je od njih odcopila.

— Gradec, 18. oktobra. (DKU.) Izid volitev v narodno skupščino na Stajerskem: Število mandatov znaša šest. Od teh odpadejo na socialne demokra-

te 3, na krščanske socialce 2, na velenemško ljudsko stranko 1. — Volilni okraj Srednja in Spodnja Stajerska: Število mandatov znaša 6; od teh odpadejo na krščanske socialce 4, na socialne demokrate 1 in na nemško-avstrijsko kmetško stranko 1. Zdi se, da je izvoljen Hans Muchitsch. Volilni okraj Vzhodna Stajerska. Število mandatov znaša pet. Od teh odpade na krščanske socialce pet mandatov. Velenemci izgube en mandat v korist krščanskim socialcem.

POVSOD LAŠKA ZLOBA.

— d Beograd, 17. oktobra. »Pravda« piše: Naši državljani, ki so imeli vse dokumente o škodi, storjeni po Bolgariji in pri njihovih okupacijskih oblastvih, so se obrnili na beografsko vlado, da jim izplača odškodnino. Ko je bolgarska vlada te dokumente zadostno proučila, je sklenila, da plača odškodnino, ki bi znašala več deset milijonov kron. Bila je izdana naredba, da se izplačilo izvrši, italijanska delegacija v sofijski reparacijski komisiji pa je vložila oster protest in je na njeno zahtevo ta reparacijska komisija odločila, da se ustavi vsako izplačilo. Po sklepu te komisije se Srbiji nobena odškodnina ne sme dati brez odobrenja te komisije. Tako nepravilno postopanje zaveznikov napram herojski in opustošeni Srbiji je izzvalo bridko razočaranje v vsem našem narodnem mišljenju ter se je z naše strani vložil proti vsemu temu najostrejši protest v nadi, da se bo vendar le našel način, da se izvrši pravica.

HORTHYJEV GOVOR.

— Budimpešta, 17. ktobra. Včeraj so v navzočnosti državnega upravnika Horthyja odkrili spomenik in proslavo obletnice vkorakanja mađžarske narodne armade. Spomenik se nahaja na cesti med Siofokom in Stolnim Beogradom. Državni upravnik Horthy je imel nagovor, v katerem je med drugim izjavil: Preteklo leto je pričel boljše bodočnosti. Če ne sveti vedno solnce sreče, je temu vzrok dejstvo, da hočejo posamezne skupine same reševati vsa vprašanja, in sicer takoj in brez priprave. Vsi smo edini v želji, naj ta država nadaljuje svoj obstanek kot kraljevina. Stojimo pred težkimi problemi zunanje politike in notranje konsolidacije. Kdor hoče predčasno razpravljati o vprašanju kralja, ta greši nad enotnostjo konsolidacije ter slabi tudi našo zunanjo — politično moč. Pri tem pa deluje mnogo hudih jezikov, ki tudi meni ne prizanašajo. Vendar mora vsakdo vedeti, da oseba, ki je od narodne skupščine imenovana za državnega upravnika in v odnoju najvišjega državnega urada, ne more zlorabljati te svoje moči in se ne more potoegovati za prestol.

IZROČITEV BOLGARSKIH VOJNIH KRIVCEV.

Zavezniki so poslali bolgarski vladi noto, v kateri se zahteva izročitev 507 vojaških in civilnih oseb, ki so krivi vojne in obtoženi raznih vojnih zločinov. Med ostalimi se zahteva izročitev bivšega carja Ferdinanda in Radoslava, ki živita oba v Nemčiji ter zločinskega generalissimusa Žekova. Bolgarska vlada bo na to noto odgovorila, da se nahaja veliko oseb, katerih izročitev se zahteva, že ves čas v sodni preiskavi in da se je izvršila na nekaterih od teh že smrtna obsoda, kakor na majorju Kulcinu, ki je v Srbiji zakrivil teške zločine. Sicer pa se bo Bolgarija po nemškem vzorcu protivila do skrajnosti izročitvi in bo zahtevala, da se prepusti obsoda vojnih krivcev bolgarskim vojnim in civilnim oblastim. Zahtevo po izročitvi so podpisale samo Jugoslavija, Grška in Rumunija. 75% vojnih krivcev je iz sofijskih vojaških krogov in civilnih voditeljev iredentističnega pokreta v Macedoniji in Dobruži.

KONFERENCA MINISTRSKIH PREDSEDNIKOV.

— d London, 17. oktobra. (Reuter.) »Evening Standard« doznava, da se bo sklicala konferenca vseh predsednikov vlad z nemškimi, avstrijskim in bolgarskim vred v Beldeju.

IZGONANI BOLŠEVIKI IZ NEMČIJE.

— Berlin, 18. oktobra. Predsednik izvrševalnega odseka tretje internacionale, Sinoviev in predsednik splošne ruske delavske zveze strokovnih organizacij Losovskij sta dobila včeraj povelje, naj odpotujeta iz države.

GRŠKI KRALJ NA SMRTNI POSTELJI.

— d Pariz, 18. oktobra. Iz Aten javljajo, da se je kraljevo zdravje poslabšalo. V Atenah so pripravljali na smrt kralja.

POLJSKO - BOLŠEVIŠKA VOJNA.

— Moskva, 18. oktobra. Frontno poročilo od 16. t. m.: Pri Spasku in pri Moledečnem so se pomaknile naše čete v nove postojanke. Pri Minsku nadaljuje sovražnik svoj pohod na sto vrst dolgi fronti. Po večdnevni bojli smo dne 15. oktobra izpraznili Minsk. Zgodno od mesta Sludsk se nadaljujejo ljuti boji. Pri Novi Užici je sovražnik izvršil več konjeniških napadov. Na južni fronti smo pri Berislavu odredili protiofenzivo in smo poglani sovražnika daleč nazaj.

POLJSKA IN MALA ANTANTA.

— Pariz, 18. oktobra. »Daily Telegraph« javlja, da menijo v dobropočenih krogih, da se Poljska v kratkem izjavi, da je pripravljena pristopiti k mali antanti ali če že tega ne, da vsaj odobri podlago, na kateri sloni ta zveza.

REVOLUCIJA NA IRSKEM.

— London, 18. oktobra. Iz Belfasta in iz treh drugih irskih mest javljajo, da je ponovno prišlo do krvavih spopadov med sinfajnovci in med policijo. V Belfastu sta bili dve osebi usmrčeni, šest pa težko ranjenih. Mir je vzpostavilo šele vojaštvo s pomočjo oklopnih avtomobilov. Vojaki so imeli tri mrtve Kolkid mrtvih so imeli sinfajnovci se ne da določiti, ker so ranjene odnesli s seboj.

RUDARSKA STAVKA V ANGLIJI.

— d Pariz, 17. oktobra. Iz Londona javljajo, da je stavka rudarjev v tem trenutku popolna. Stavka en milijon rudarjev. Lloyd George je v manifestu pozval narod, naj se nasilnim sredstvom rudarjev krepko upre in naj v to svrhu zbere vse svoje moči. On za svojo osebo ne dvomi, da se stavka ne bi izjavila. Prve posledice stavke na Angleškem že dobro čutijo. Cela vrsta tvornic se je morala zapreti. Vendar pa stavka ni popularna.

ZOPET NOVA REPUBLIKA.

— d London, 18. oktobra. General Želigovskij je proklamiral samostojno republiko Srednje Litvanske.

Iz naše kraljevine.

— Spomenik narodnim žrtvam. »Napredek«, organ trgovcev, obrtnikov in industrijalcev iz Niše, je prišel akcijo, da se postavi spomenik vsem onim, ki so dali življenje za našo osvobodbo.

— Francoska konzularna agencija v Skoplju. Konzularni trgovski oddelek ministrstva za notranje stvari objavlja: Francoska vlada, ki je pred kratkim ukinila svoj podkonzulat v Skoplju, je sedaj tam otvorila konzularno agencijo, katere upravo je poverila francoskemu državljanu Agamemnonu Timonu.

— Volitve patriarha. Narodna o volitvi patriarhov je gotova in se izroči posebni instanci v pretrah. Potem se odredi dan volitev. Patriarha bo volilo okrog 180 oseb iz duhovniških in meščanskih slojev.

— Izvoz živil za dijake. Na predlog ministra za prosveto je finančnogospodarski svet ministrov sklenil, da dovoli izvoz živil dijaškim menzam v inozemstvo, ne da bi bilo treba plačati carino in zavarovati valuto, in sicer pod kontrolo naših poslancev.

Neodrešena domovina.

— Umrl je v Prvačini gospod Fran Furiant, vpokojeni višji poštni kontrolor, mnogoletni župan in gorški deželni poslanec. Pokojni je služboval kot poštni uradnik v Gorici, Aleksandriji in Carigradu ter bil opetovano odlikovan za svoje izborni službovanje. Kljub temu ni mogel biti imenovan za poštnega predstojnika v Gorici. Glavna ovira je bila slovenska narodnost. Nato je pustil službo ter prišel na svoje posestvo v Prvačino, kjer je bil priden in vreden župan ter dober deželni poslanec, ves goreč za boljše čase gorških Slovencev. Okupacija ga je hudo bolela, ta sedaj je rešen vsega trpljenja. Blagemu možu bodi časten spomin!

— Zopet žrtve italijanske podivjanosti. V Lasičevu gostilno v Biležu pri Orgarju je prišlo 16 italijanskih vojakov. Ko so plačevali, niso hoteli plačati vseh pokalic, ki so jih popili. Krčmar je rekel, da jim neplačane daruje, samo mirno naj odidejo. Odšli so, pa so se kmalu vrnili s puškami. Razvrstili so se pred gostilno in začeli streljati. Ljudje so bežali iz hiše. Od krogle zadet je obležal mrtve na licu mesta 21letni Alojzij Sedevidž iz Orgarja. Vru se preiskava, ki se bo končala najbrž tako, da se, kakor vedno, zvali krivda na mirne Slovence.

Zborovanje združenja za Ligo narodov v Milanu.

(Dne 12 do 16. oktobra).

Pri tem kongresu je stavil zastopnik jugosloven. združenja za Ligo narodov, univerzitetni profesor dr. Leonid Pitamic, naslednji predlog glede jadranskega vprašanja:

»Velika važnost tega vprašanja za ohranitev svetovnega mira je notorna. V eminentnem internacionalnem interesu je, da se končno reši to vprašanje, ki postaja od dne do dne bolj pereče po principih internacionalne pravičnosti. — V sled tega si dovoljuje predlagati, da federacija združenj za Ligo narodov predloži svetu Društva narodov, naj se uredi vprašanje primorja in vzhodne obali Jadranskega morja ter svobode tega morja na način, ki bi zagotavljal trajen mir. Edina možnost doseči ta namen je rešitev po željah prebivalstva samega v spornem ozemlju.

Ker pa je komisija, v kateri je bil ta predlog stavljen, z vsemi glasovi proti ruskomu in jugoslovenskemu glasu (Francoski in Kitajski so se vzdržali glasovanja) sklenila naj sedaj konkretna vprašanja ne pridejo v razpravo in naj se kongres bavi le z onimi / splošnimi vprašanji, ki se nanašajo na funkcioniranje Društva narodov, je bila razprava tega vprašanja preprečena. Vendar je naš delegat dosegel da bo njegov predlog tiskan in priložen za pisniku in poročilu, ki bosta razposlana vsem združenjem. — Tudi ruska delegacija se je zanimala za rešitev jadranskega vprašanja potem plebiscita.

Nadalje je delegat jugoslovenskega združenja izjavil, da more naše združenje pristati na splošno razorožitev le tedaj, ako se prej razorožijo Nemčija, Avstrija, Mađžarska in Bolgarija.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici!“

Koroška tragedija.

SLIKA IZ KOROŠKE.

Narod joka. Ne, joka samo, ampak tudi trpi. Pred 14 dnevi sem se mudil med njimi, med našimi Korošci. Polni veselja in nad so bili, komaj so pričakovali, da se zadostijo formalnemu sredstvu plebiscitu, ki jih bo na veke združil z Jugoslavijo, ki so jo tako imenovali, preje nego se je začela splošno tako imenovati.

A danes ne vedo, ne umejo, kako je to prišlo, kakor strela z jasnega neba. Vsi so v nekaki omotici, ki jim ne da verjeti, da so propadli. In sedaj niti ne vedo, kaj da delajo, kakor sence se vlačijo naokrog, nič ne morejo in ne marajo zaužiti, vse je tako kakor bi bil v hiši mrlič. Trpe trpljenje, ki ga še nisem videl, a sem ga imel včeraj priložnosti občutiti in sočutiti. Trpljenje se jim bere z obraza, nervozno, nemirno jim je telo in solza rosi jim v oči. Ostali sem moral molčati, zakaj prišel sem jih tolažiti. Kar naenkrat nam je bila gruča, molče smo si stisnili roke. Nekdo je v bližini nekaj zaklical, takoj so se vsi preplasil. Pomirili jih, pomirilo se, a sedaj me obsilepajo s stoterimi vprašanji, dajejo odredbe, kakor da umirajoči oče svojim, predno se loči iz doline solz. V nervoznosti ukinejo vprašanje, ker se je v hipu pojavilo še bolj pereče. In če je že tako, pravijo, ostati vendar ne sme tako.

Kaj pravi Ljubljana — Beograd — Pariz? Orijentirani so ti ljudje, da bi se jim moral čuditi vsakdo. »Neue Freie Presse«, pravi eden, piše danes z ozirom na koroške razmere: »den Deutschen liegt jeder Gewaltakt fern, to da kje pa so sploh pri nas Nemci? Iskarijote imamo, izdajice lastnega naroda.« »Neue freie Presse« je bila vedno zoper nas, reagirajte na pisavo židovskega časopisa, ne pitajte židovskega Dunaja, ne redite židovskega gada na lastnih prstih. Povsod so zoper žide na Čehoslovskem, na Madžarskem, povsod, a samo mi se damo od njih poniževati in izseavati. Zopet drugi pravi: Renner je govoril, pravi, da ima Jugoslavija še vedno več Nemcev kakor pa Avstrija Slovencev, ki se jih je sedaj priglajfala. A socialni demokrat Renner ne vé, da smo potom Celja, Maribora dobili nazaj samo potujčene — eke, ike, — iče, med tem ko smo mi čisti Slovenci.

Tretji zopet: Plebiscitna komisija ni bila na mestu. Odredbe, ki jih je izdajala, so bile proti principom razuma in so hote ali nehoti imele za posledico, da je bilo poraženo avtohtono prebivalstvo. Na tisoče glasovalcev je prišlo po sklepu roka za vpisovanje v volilne liste. Želzniciarji in njih svojci, ki niso bili nikdar javljeni v občnini, so kar naenkrat imeli volilno pravico. Mi nismo vedeli za nje. A prišli so, oddali svoj kukačev glas — in oddali čez hribe in doline, ne da bi imeli sedaj kako odgovornost za zlo, katero je rodilo njih glasovanje. S tem trikom so Nemci računali, mi pa nismo vedeli za nje. Ali more Pariz to pripoznati? Da ta plebiscit pripozna, potem ne moremo verjeti v njegovo nepristranost. Zopet se oglašajo drugi: Vsaj do Drave mora biti naše to, kar je pripadalo že nekdanji Iliriji, in če nas prej ne izroče materi Jugoslaviji, tedaj nas morajo takrat, ko se Avstrija priklonijo Nemčiji, kajti mi priizemo: mi vsi se podpisujemo za Jugoslavijo.

Kam hočem iti, se oglašajo uradniki, petič sem že begunec, bodočnost sem si tako lepo slikal, moja bodočnost je bila že v Korotanu, a sedaj jaz in toliko in toliko drugih brez strehe na cesti, ali zamore imeti Pariz židovsko podkupovanje glasov in glasov neupravičenih glasovalcev neavtohtonega prebivalstva to na vesti? Kdo plača naši državi stroške uprave, ki jih je dosedaj imela? Morda papirnata Avstrija? Skrbite za popularno vladno, oglašajo se zopet drugi. Zmožnost in čuteče srce za narod in socialni pokret naj odločujeta in ne pritlikavo brezsrčno strankarstvo.

Sto in sto drugih vprašanj se je porodilo, najiskrenejše pa sem pozdravil misel nekega kmeta: »Nobenem ne prodaj rodne zemlje, strnimo se, pri prihodnjih volitvah morajo zmagnati Slovenci.« Se inteligent se oglašajo in kliče: Razumniki sveta in srca, združite se in odpravite storjeno krivico. Begunci prihajajo mimo, čas je na vlak, na vlak gredo. Tudi jaz odhajam, spremljajo me in v slovo mi zapoje ono znano koroško pesem, tako neizrečeno otožno in žalostno. Ko sem poslušal to petje, med katero se je oglašalo večerno zvonjenje, mi je postalo milo pri sreči in dolgo zatajena solza mi je zdrknila po licu.

—ue.

KOROŠKA — IZGULJENA?

—d Dunaj, 16. oktobra. Dunajski korrespondenčni urad poroča iz Pariza: Veleposlaniška konferenca je na današnji seji sklenila od jugoslovenske vlade z vsi resnostjo zahtevati takojšnjo izpraznitve koroškega glasovalnega ozemlja. O tem je francoski poslanik Cambon odvstavljal avstrijskega poslanika Eichhoffa, odgovarjajoč mu na njegov protest in dodal, da so dobili zastopniki zavezniki držav v Beogradu nalog energično v tem zmislu posredovati pri jugoslovenski vladi. Zaradi oddaje v avstrijsko upravo (?) naj se plebiscitna komisija v Celovcu sporazume za avstrijsko vladno.

—d Beograd, 17. oktobra. »Pravda« javlja: Vlada je odločila, da se v plebiscitni coni A naša civilna in vojaška oblastva umaknejo po odločbi plebiscitne komisije in da popolnoma odstopijo mesto novi administraciji. Kakor se vidi, je imel prihod naših čet v to cono samo smoter, da prepreči nasilja, ki so se pojavila v velikem številu. O njih so obveščeni zavezniki, ki se bodo topot mogli lahko uveriti, da znamo vpošteovati obveze, kolikor smo tudi prepričani o krivicah, ki jih trpimo vsled teh.

NEMSKO DIVJANJE NA KOROŠKEM.

—d Velikovec, 18. oktobra. Zadnje sredo so pridrili nemurji iz Ločinj (občina Grabštan), pred hišo Helene Sele, kjer so razgrajali in kričali »Doli s čuščic«, »Horuck Tschuschenc«. »Te črne hudiče bomo pobasali, ako se ne spravijo naprej.« »Vse vas bomo pobili. Grozili so ji, da drugi pot vdvo v hišo in napravijo še kaj hujšega. Ogroženka se boji za imetje in namerava pri takih razmerah prodati domačijo ter se izseliti v Jugoslavijo.

OSIJEK ZA KOROŠKO.

Osijek, 19. oktobra. Tu se vršil v nedeljo velik manifestacijski shod povodom plebiscita na Koroškem, po katerem je Omladina priredila manifestacijski pohod po mestu.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. oktobra 1920.

— Seja izvrševalnega odbora JDS. se vrši v četrtek dne 21. oktobra t. l. ob 10. dopoldne v sejni dvorani na magistratu. Dnevni red: 1.) Poročilo o zunanjem in notranjem političnem položaju. 2.) Poročilo glavnega volilnega odbora. 3.) Razgovor. Radi važnosti poročil in razgovora prosimo točne udeležbe.

— Opreznost! Kakor je čitati v časopisih, se zbira material v dokaz sleparij, ki so se dogajale pri plebiscitu na Koroškem, in se pošiljajo dotična dokazila plebiscitni komisiji v Celovec. Tako postopanje nikakor ni previdno. Ako so nekateri člani komisije sleparili, utegnejo enako delati tudi z dokaznim materijal. Dokazila naj se hranijo, da se predlože onim faktorjem, ki bodo imeli izreči sodbo o postopanju pri plebiscitu. Noben tožnik ne pošlje svojih dokazil tožencu. Torej previdnost! K tem vrticem me je napotila notica v Slov. Narodu (včerajšnjem), da se je pismo nekega Nemca s priloženim kuvertom poslalo v Celovec plebiscitni komisiji. Zakaj dati dokazila iz rok? Kdo ve, ako in kako se bodo dobila nazaj ali če se bodo predložila tjakaj, kjer se jih bo rabilo.

— Kdo je zakrivil poraz na Koroškem? Na to vprašanje odgovarjajo beogradski radikalni listi. Ti listi zavračajo vso krivdo na koroškem porazu na voditelje slovenskih klerikalcev, dajši so z njimi v najtesnejši strankarsko-politični zvezi. Tako piše n. pr. »Balkan«, da so v Beogradu preveč verovali Korošcemv zagotovilo o naši zmagi na Koroškem ter se je veselo tega država brez potrebe izpostavila neprijetni blamaži. Že dejstvo, da so pristali naši izvedenci v Parizu na plebiscit v Korotanu, priča, da je bila naša zmagavna domoljiva. Kdor se zaveda svoje pravice, ne bo dopustil, da se spremeni pravica v vprašanje. Tako so storili tudi Francozi z ozirom na Alzacijo in Loreno, kjer so Nemci zahtevali plebiscit. Izid koroškega plebiscita bi vplival na vsako eventualno drugo ljudsko glasovanje na ozemlju naše kraljevine. Da smo izgubili Koroško Slovenijo in z njo državni ugled v inozemstvu, tega so krivi gospodje, ki so iz strankarskih ozirnov politično okupirali plebiscitno ozemlje.

— Pozdravni večer poljskim gostom. »Društvo prijateljev poljskega naroda« je snoči priredilo v srebrni dvorani hotela »Union« pozdravni večer na čast poljskemu generalnemu konzulu v Zagrebu dr. Aleksandru Szczepanskemu in načelniku v ministrstvu za socialno skrbstvo v Varšavi Stanislawu Roszkowskemu. V imenu društva je pozdravil goste vsesilni profesor dr. Fran Ilešić. Govorili so med drugim dr. Vojeslav Molé, dr. Stelé, operni pevec Zlaty in kapetan Kasporowicz. Vsi govorniki so izražali nado, da bi se čim najbolj poglabile kulturne in gospodarske vezi med poljskim in jugoslovenskim narodom.

— Izvedenec za cenitev veleposredstev. Višje deželno sodišče je imenovalo za izvedenca za cenitev gozdnih in drugih veleposredstev Ottona pl. Detela, graščaka pri Sv. Duhu.

— Poročil se je danes dopoldne na ljubljanskem mestnem magistratu bivši minister g. Anton Kristan, ravnatelj konsumnega društva za Slovenijo, z gđno. Ano Schüllerjevo, hčerjo rudarskega uradnika, rodom iz Vrhnika na Hrvaškem. Za priči sta bila ravnatelj nakupovalne zadruge dr. Franc Petrič in načelnik okrajne bolnišnice blagajne g. Mihael Rožanec. Poročil ju je magistratni ravnatelj dr. Zarnik.

— Vlak — s koroškimi begunci. To nedeljo in ponedeljek je stal na Jesenicah vlak koroških beguncev, ki so se vozili proti Ljubljani. Nam se zdi nes pametno, ne junaško, da naši ljudje zapuščajo Koroško že sedaj, ko še ni končno odločena usoda te naše zemlje.

— Nečelo slovenskih kupovalcev. V specerijski trgovini Frana Gerta v Mariboru v Gosposki ulici nečelo razumeti slovenski. Ako odjemalec zahteva blago v slovenskem jeziku, mu odvrnejo, da ga nimajo, ako pa zahteva ponovi v nemškem jeziku, takoj dobi zaželeno blago. Slovenci se zaradi tega pritožujejo. Po krivici! Čemu pa vsiljujejo svoj denar takšnim nemškim zagrzencem!

— Kavarne v Mariboru. Velika kavar- na v Mariboru prične prihodnji teden zopet obratovati. Nameščeno bo samo slovensko osebje. Nemška kaptla je bila odpuščena.

na in odslej bo koncertoval v kavarniških prostorih oddelke vojaške godbe. Tudi druge kavarne, ki so bile razbite, prično te dni obratovati.

— Radi znanih izredov v Mariboru se vrše obsežne preiskave. Dostaj je bilo zaslišanih nad 100 svedokov. Kakor se zatruje, so bili voditelji izredov večinoma sami dijaki. Kakor poroča »Tabor«, je imel med temi glavno besedo sin poverjenika dr. Verstovška.

— Nemški napad na Slovence. V nedeljo zvečer so slovenske izletnike zopet napadli nemški pouličniki na Pobrežski cesti v Mariboru. Nemške napadale je prepodila vojaška patrulja Ker se ti napadi redno ponavljajo, je treba, da oblast v Mariboru in okolici bolje poskrbi za javno varnost.

— V Studencih pri Mariboru se pomnoži ondota varnostna straža. Stražniki bodo v službi ponoči oboroženi tudi z ročnimi granatami.

— Požarna bramba v Kamnici pri Mariboru opravila v zadnem času posle varnostne straže. V nedeljo je patrulirala po gostilnah in prepovedovala slovensko govoriti. Ali je ta požarna bramba opravljala ta posel z vednostjo oblasti? Nam se zdi, da je naloga požarne brambe docela drugačnja, kakor da se bavi s politiko. Opozarjamo oblasti na to čudno gasilsko društvo.

— Poročil se je v Malem Sentvidu ob demarkacijski črti g. Vinko Mödendorfer z gđ. Maro Pantarjevo v Velikovecu. Bilo srečno! — Iz Ljutomer poročajo: Tukaj je 18. tm. umrla po dolgotrajni bolezni goska Marija Kocuvanova, soproga sodnega nadoficijala in trgovca. Rajna je bila vrta narodna žena, ki je rado- voljno sodelovala pri vsakem narodnem podjetju. Naj v miru počiva!

— Čevlji so v današnjih razmerah za prebivalstvo zelo važna potrebščina. Težava za usnje prihaja od tega, da mestno prebivalstvo nabavlja storjene čevlje v vedno večji množini. Zadnji čas prihaja zelo veliko čevljev iz inozemstva v našo državo. Carina, ki znaša prilično 30 kron na par, ne igra posebne vloge ob današnjih cenah. Osobito mnogo čevljev prihaja iz Avstrije. Za konsumente bi bil to ugoden poljav, če bi bilo importirano blago kaj vredno in trpežno. Na videz so ti čevlji prav lični in v izločbi vabijo na nakup. Treba pa je največje previdnosti pri nabavi. Gornje usnje je za oči lepo, sicer pa je cel izdelek pravi šund. Podplati so iz vrta, notranjiki iz klanega usnja, opetnice celo iz papirja. Ljudje so v nevarnosti, da so opeharjeni za denar, ki so ga dali za tako židovsko blago. Tako blago, tudi če je cenejšo, je v resnici drago. Zanašajo ga, k nam razni židovski prodajalci. Čudno je, kako gladko in lahko se ti vozijo v našo državo. Vožnja z Dunaja k nam, ki drugim dela preglavice zaradi pasaže je za nje kakor igračka. Smatramo za potrebno, da opozorimo tudi naša oblastva na import tega slabega blaga. Treba bo preskrbeti za kontrolo. Če pojde tako dalje, postane naša država eldorado za import židovskih šund čevljev. Zidje se nam bodo smejali, če bomo izmetavali denar za blago, ki bi ga drugod konfiscirali.

— Poziv! Učiteljske vdove in sirote z milostno pokojnino v Sloveniji, ki jo kaj prejmejo ali nič, naj predložijo svoje nekolikovane prošnje na Društvo vpojenega učiteljstva v Ljubljani, Marmontova ulica 18, do 6. novembra t. l., ker je mogoče, da dobe potem kak draginski prispevek. — V prošnji je navesti svoj naslov in pošto; dalje koliko sedaj prejmejo mesečno, kakor tudi povedati, kakšen zaslužek še imajo. Opisati je kratko uboštvo, ki ga pa dá prosilec (ka) uradno potrditi pri šolskem vodstvu, župniku ali županu.

— Knjižnica »Sloškega slovenskega ženskega društva« (Rimska cesta 9) se je pomnožila za veliko število najboljših in najnovjših leposlovnih knjig. Knjižnica je dostopna vsakomur, ako plača vplašeno 2 kroni in pristojbino za obrabo knjig. Odprta je vsak torek, četrtek in soboto ob 5. do 7. zvečer. Istosčasno se sprejemajo tudi nove članice »Sloškega slovenskega ženskega društva«. Slovence, pristopajo k temu edinemu naprednemu slovenskemu društvu, ki združuje žene vseh slojev!

— Sestanek akademikov. Pozivljam slušatelje ljubljanske univerze na sestanek, ki se vrši v torek dne 19. tm. ob 19.30 v zborniški dvorani univerze. Predmet: 1. Poročilo o novih državnih podporah. 2. Volitev dveh delegatov državljanstva v komisijo za podeljevanje državljanstva podnora — M. Sinkovič, tehnik.

— Naš konzulat v Chicagu. V obveščanje interese Slovencev se objavlja, da je naslov novo ustanovljenega konzulata kraljevine SHS v Chicagu: Consul General of the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes 115 F. O. Dearborn, St. Chicago III. U. S. A. V njegovo jurisdikcijo spadajo tele države v Severni Ameriki: Arkansas, Illinois, Indiana, Iowa, Kentucky, Louisiana, Michigan, Minnesota, Missouri, Tennessee in Wisconsin.

— Christofor učni zavod v Ljubljani prične vsled oblastvenega dovoljenja s poukom dne 3. novembra t. l. ob 8. uri zjutraj.

Kultura.

— Umetniška konferenca v Zagrebu. Dne 23. in 24. tm. se vrši v Zagrebu konferenca delegatov srbskih, hrvaških in slovenskih upodabljalnih umetnikov, da se zedinijo v principih in pripravijo statut za enotno jugoslovansko umetniško stanovsko organizacijo ter določijo načrt kongresa. Srbske umetnike bodo zastopali delegati Branko Popović, Uroš Predić in Ivan Belić, hrvaške Ivan Meštrović, Branislav Benon in I. Kovačić, slovenske arhitekt Costaneria, Fran Trainik in Saša Šantel.

— Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. — Opera:

19. oktober, torek: Od bajke do bajke., red B.
20. oktober, sredo, Rigoletto, red C.
21. oktober, četrtek: Hoffmannove pripovedke, red B.
22. oktober, petek: Faust, red A.
23. oktober, sobota: Lepa Vida, red E.
24. oktober, nedelja: Od bajke do bajke, izven.
25. oktober, ponedeljek: z a p r t o.

Drama:

19. oktober, torek: z a p r t o.
20. oktober, sredo: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, izven.
21. oktober, četrtek: Pygmalion, red A.
22. oktober, petek: Anfisa, uradniška predstava, izven.
23. oktober, sobota: Ljubimkanje, red D.
24. oktober, nedelja: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, izven.
25. oktober, ponedeljek: Ljubimkanje, red C.

Solstvo.

— Pričetek šolskega leta 1920/21 na ljubljanskih obrtno-nadaljevalnih šolah. Na obrtno nadaljevalnih šolah v Ljubljani se je pričelo šolsko leto 1920/21 v nedeljo, dne 17. oktobra 1920. Vpisovalo se je: 1. za strokovno nadaljevalnico za mehaniko-tehniške obrti v vodstveni pisarni I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici št. 19; 2. za strokovno nadaljevalnico za stavbne obrti v vodstveni pisarni II. mestne deške ljudske šole na Colzovi cesti št. 5/1; 3. za moški oddelke strokovne nadaljevalnice za umetne in oblačilne obrti v vodstveni pisarni IV. mestne deške ljudske šole Na prulah št. 13/1; 4. za ženski oddelke strokovne nadaljevalnice za umetne in oblačilne obrti v ravnateljski pisarni I. mestne deške ljudske šole na Sv. Jakoba trgu št. 1; 5. za splošno obrtno-nadaljevalno šolo v vodstveni pisarni III. mestne deške ljudske šole na Erjavčevi cesti št. 21/II. Valenci in valenke, ki se še niso vpisali, kakor tudi oni, ki se niso že pri vpisu izkazali z odpustnico ljudske šole ter prispevali 10 K vpisnine za učila, naj store to takoj naknadno. Pouk se prične začetkom tega tedna. Katere dneve se poučuje, zvedo vajenci in vajenke pri šolskem vodstvu, ki daje vsa podrobna pojasnila. Obisk obrtno-nadaljevalnih šol je za vajence in vajenke v zmislu 3. odstavka § 99b obrt. reda obvezen. Delodajalci in delodajalke so dolžni skrbeti za redni šolski obisk. Proti onemu, ki bi to svojo dolžnost zanemarjal, se bo kazensko postopalo.

Društvene vesti in prireditve.

— Jugoslov. napredno akad. društvo »Jadrani« ima svoj redni občni zbor v sredo 20. tm. ob 8. zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Vabimo vse g. starešine in tovaršice.

— Občni zbor društva slušateljev juridične fakultete se vrši dne 23. tm. ob pol 15. v zbornici deželnega dvorca.

Turistična in sport.

— Seja načelnikov odsekov Sportne zveze se vrši v torek 19. t. m. ob 19. uri v pisarni Sportne zveze, Narodni dom. Udeležba važna zaradi vprašanja preureditve lista. — Sportna zveza.

Sportni klub »Jadrani« se pozivlja, da pošlje natlačni naslov, ker pošta vrača dopise, naslovljene nanj, Sportni svezi. — Sportna zveza.

Izpred sodišča.

Oproščen je bil na razpravi v soboto g. mag. Fedor Gradišnik, katerega je nemškutarija na Jesenicah silno sovražila. Ovadili so ga, da je bratovsko skladnico industrijske družbe, kateri naj bi bil dajal zdravila pod lastnimi nabavnimi stroški, sebi v škodo, hotel osepavit. Zdaj se je vršila dolga razprava, na kateri se je stvarni položaj pojasnil. Senatu je predsedoval nadsvetnik Rekar, votanje so bili dvorni svetnik Andolšek in nadsvetnik Einspieler in Zebre, zagovornik dr. Oblak. Gosp. Gradišnika, ki je znan narodni delavec, so hoteli na ta način čisto uničiti. Posrečilo se ni.

Gospodarske vesti.

— Jugoslovanska Medica, tovarna kemikalij in zdravil, d. d. v. Karlovcu. Vabimo vse podpisovalce (subskribente) delnice našega društva na konstitujočo glavno skupščino, katere se bude vršila dne 25. oktobra 1920 ob 10. uri dopoldne v prostorih Hrvatske sveopće kreditne banke, d. d. v. Zagrebu. Ilica broj 25. (7915)

Borze.
—d Zagreb, 18. oktobra. Devize: Berolin, 195—199, Italija 553—0, London 450—0, Novi Jork 139—140, Pariz 950—955, Praga 165—167, Dunaj 36 do 36.15, Bukarešta 240—0. Valute: ameriški dolarji 138—140, avstrijske krone 28—39, carski rublji 120—125, francoski franki 920—930, napoleondori 485—490, nemške marke 200—202, rom. lei 240 do 250, italijanske lire 585—0, bolgarski lei 155—0.

—d Praga, 18. oktobra. Borza. Devize: Budimpešta 21.75, Dunaj 21.25. Valuta, Dinarji 245, avstrijske krone 21.25.
—d Carib, 18. oktobra. Devize: Berolin 3, Holandija 195, Novi Jork 631, London 21.79, Pariz 41, Milan 24.50, Bruselj 43.30, Kodanj 87.50, Stockholm 124, Kristijanija 87.50, Madrid 90.20, Buenos Aires 230, Praga 7.45, Budimpešta 21.75, Dunaj 21.25, avstrijske krone 21.25.

Najnovejša poročila.

NAŠE OBLASTI ZAPUŠČAJO KOROŠKO!

Borovlje, 19. oktobra. Naše oblasti zapuščajo Koroško in izročijo upravo plebiscitni komisiji. Razen dveh so demontirani že vsi telefoni. V posebnih vlakih odvažajo živila in razen material, predvsem železniški. Ko odpeljejo vse, se umakne tudi naše vojaštvo in orožništvo. Potem bo imela plebiscitna komisija priložnost pokazati, kako ona razume vzdrževati mir in red ter braniti slovensko prebivalstvo pred nemškimi divjostvom.

NEMŠKE GOLJUFJE PRI BLEBISCITU.

Borovlje, 19. oktobra. Preiskave o nemških goljufijah pri plebiscitu se nadaljujejo. Posrečilo se je zbrati že mnogo obtežnega materiala. V Borovljah samih so našli za poslopjem Obrtne šole, kjer so bile v noči od 10. na 11. t. m. shranjene glasovalne žare in kjer so opolnoči ugasnile električne luči, da so se Nemci lahko utihotapili v glasovalno celico in tamkaj zamenjali bele glasovnice z zelenimi, sežgane bele glasovnice. Ni torej nobenega dvoma več, da so Nemci v resnici zločinski »korizirali« izid ljudskega glasovanja na Koroškem.

KOROŠKA DEPUTACIJA V BEOGRADU.

— d Beograd, 18. oktobra. Današnja »Tribuna« piše pod naslovom »Dogodki na Koroškem«: Predsednik deželne vlade v Ljubljani je bil sprejet ob pol 10. pri ministarskem predsedniku, kateremu je poročal o dogodkih in razpoloženju v Sloveniji, ki je nastalo vsled plebiscita na Koroškem. Danes bo sprejeta tudi delegacija iz Slovenije, ki bo izročila ministarskemu predsedniku spomenico o željah Slovencev v coni A.

MINISTRSKI SVET.

— d Beograd, 18. oktobra. Danes je bila seja ministrskega sveta, ki je trajala od 10. do 13. Razpravljali so o vprašanju ustave.

POGAJANJA Z ITALIJO.

— d Beograd, 18. oktobra. Včeraj dopoldne sta se posvetovala v zunanem ministarstvu ministriški predsednik dr. Vesnić in zunanji minister dr. Trumbić. Naši delegati odidejo iz Beograda jutri ali najkasneje v sredo zvečer. Z italijanskimi delegati se sestanejo v Benetkah.

PONESREČENA ČRNOGORSKA AKCIJA.

— d Beograd, 18. oktobra. »Politika« javlja iz Podgorice: Ostanke vojske bivšega kralja Nikole, ki so jih formirali v Italiji in ki so se udeležili zadnjih vpadov Albancev na naše ozemlje, so se dne 12. italijansko ladjo vrnili v Gaeto. Častniki te vojske so izjavili pred odhodom, da ne bodo več priznali s puško v roki reševati črnogorskega vprašanja, ker je to neizmiselnost. Menijo, da bi bilo več uspeha, če bi se vprašanje poizkusilo rešiti diplomatskim putem obnem z jadranskim vprašanjem.

TRGOVINSKA POGODBA S ČEHOSLOVAKO.

— d Praga, 18. oktobra. Jugoslovanski minister Popović, ki je te dni dospel semkaj, se je sporazumel z zastopniki češkoslovaške vlade z ozirom na posamezne točke kompenzacijske pogodbe, glede katerih se meseca julija v Beogradu ni doseglo popolno sporazumljenje. Kompenzacijska pogodba med Češkoslovaško in Jugoslavijo se sedaj v nekaj dneh podpisuje. Tako bodo s podpisom te pogodbe pokazali obe državi, da ju ne vežejo samo trdne vezi skupne politike, ampak da hočeta biti tudi zvezani po smernicah enake trgovinske politike.

RAZMEJITVENA KOMISIJA NA MADŽARSKI MEJI.

— Subotica, 18. oktobra. Madžarski listi poročajo, da prispe v kratkem v Subotico antantina komisija, ki bo imela nalogo določiti natančne meje med našo kraljevino in Madžarsko. Ob tej priliki prispe v Subotico baje tudi oddelke francoske vojske.

GENERAL LEMAN UMRL.

— d Beograd, 18. oktobra. (ZNU.) Iz Bruslja javljajo, da je general Lemman, branitelj trdnjave Liege, podlegel pljučnemu vnetju.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Poizvedbe.

Najdeno. Dne 9. oktobra se je našel v vlak od Maribora do Ljubljane dežnik. Zgubljen je dobil v upravi Slov. Naroda.

— Prve dni t. m. je ubežal lovski pes »brak«, imel je znamko »Ljubljana 736«, sliči na ime »Kastor«. Kdor ga je vlovil in ga pripeljal Ljubljano, Knafljeva ulica 15, l. dobil 200 K nagrade. Kdor bi pa psa prikral, bo naznanjen sodišču.

— Zgubil se je orožni list, potrjen od dravske divizijske oblasti. Glasi se na ime Ludovik St a u t, poštni administrator, Zgornje Trušnje, Koroško. Pošten najditelj naj ga odda v Kolizeju, vrata št. 49.

— Prosi se dotično osebo, katere je našla v soboto okoli 10. ure 2 ključa v obročku na trgu pri kostanjih, da ju blagohotno vrne na Sv. Petra cesti 8, v trgovini.

Glavni urednik:

Rasto Pustostemšek

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeh